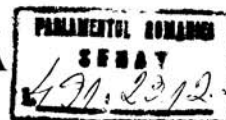

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

SENATUL ROMÂNIEI
SECRETAR GENERAL
Nr. XXIV 6222
Data 28.12.2009

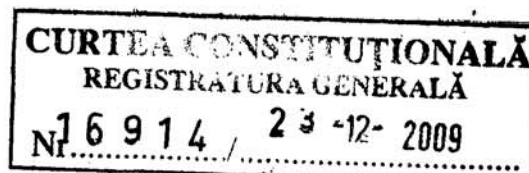
Palatul Parlamentului

Calea 13 Septembrie nr.2, Intrarea B1, Sectorul 5, 76112 București, România

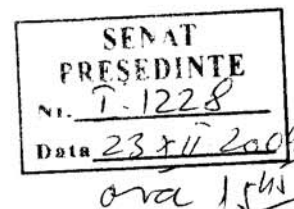
Telefon: (+40-1) 313-2531; Fax: (+40-1) 312-5480

Internet: <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.7272A/2009

Domnului
MIRCEA DAN GEOANĂ
Președintele Senatului

Vă comunicăm, alăturat, în copie, Decizia nr.1557 din 18 noiembrie 2009 prin care Curtea Constituțională a constatat că Legea educației naționale este neconstituțională.

Vă asigurăm, Domnule Președinte, de deplina noastră considerație.

PREȘEDINTE
Prof. univ. dr. Ioan Vida

ROMÂNIA
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosarul nr.7272A/2009

DECIZIA NR.1557

din 18 noiembrie 2009

**asupra obiecției de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii educației
naționale**

În temeiul prevederilor art.146 lit.a) din Constituție și al art.15 alin.(1) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, la data de 23 septembrie 2009, un grup de 27 de senatori și 62 de deputați a solicitat Curții Constituționale să se pronunțe asupra constituționalității unor prevederi din Legea educației naționale, adoptată la data de 18 septembrie 2009, în temeiul prevederilor articolului 114 alin.(3) din Constituția României, republicată, în urma angajării răspunderii Guvernului în fața Camerei Deputaților și a Senatului, în ședința comună din data de 15 septembrie 2009.

Sesizarea de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională sub nr.J5284 din 23 septembrie 2009 și constituie obiectul Dosarului nr.7272A/2009.

La sesizare a fost anexată lista cuprinzând semnăturile celor 27 de senatori și 62 de deputați. Potrivit acestei liste, autorii obiecției de neconstituționalitate sunt următorii:

Senatori:

Antonescu George Crin Laurențiu, Berca Gabriel, Bîgiu Marian Cristinel, Boitan Minerva, Cibu Sever Constantin, David Cristian, Diaconu Mircea, Frâncu Emilian Valentin, Ghișe Ioan, Hașotti Puiu, Ichim Paul, Luca Raymond, Măgureanu Cezar Mircea, Mărcuțianu Ovidius, Meleşcanu Teodor Viorel, Mustăţea Vasile, Nedelcu Vasile, Nicoară Marius Petre, Nicoară Romeo Florin, Oprea Mario Ovidiu, Paşca Liviu Titus, Popa Cornel, Prodan Tiberiu Aurelian, Robu Nicolae, Ruşanu Dan Radu, Țopescu Cristian George și Vosganian Varujan.

Deputați:

Adomniței Cristian Mihai, Almajanu Marin, Atanasiu Teodor, Banu Mihai, Berci Vasile, Bordeianu Dan, Bostan Emil, Buda Viorel Vasile, Budurescu Daniel Stamate, Buican Cristian, Burlacu Cristian Ion, Calimente Mihăiță, Cazan Mircea Vasile, Chițoiu Daniel, Chiuariu Tudor Alexandru, Cristian Horia, Dobre Ciprian Minodor, Dobre Victor Paul, Donțu Aurel Mihai, Dragomir Gheorghe, Dumitrică George Ionuț, Fenechiu Relu, Gabor Gheorghe, Gavrilesco Grațîela Leocadia, Gereă Dominic Andrei, Gorghiu Alina Ștefania, Holban Titi, Horj Pavel, Irimescu Mircea, Jolța Nicolae, Lupu Mihai, Morega Dan Ilie, Motreanu Dan Ștefan, Nicolăescu Gheorghe Eugen, Olteanu Bogdan, Orban Ludovic, Palăr Ionel, Palașcă Viorel, Păsat Dan, Pieptea Cornel, Plăiașu Gabriel, Pocora Cristina Ancuța, Pop Virgil, Popa Marius Octavian, Popescu Tăriceanu Călin Constantin Andon, Rebenciuc Neculai, Săftoiu Ana Adriana, Săpunaru Nini, Scutaru Adrian George, Stroe Ionuț Marian, Știrbu Gigel Sorinel, Tăbugan Ion, Taloș Gheorghe Mirel, Timiș Ioan, Tușa Diana Adriana, Țaga Claudiu, Țîmpău Radu Bogdan, Țintean Ioan, Țurcanu Florin, Uioreanu Horea Dorin, Varga Ana Lucia și Voicu Mihai Alexandru.

În motivarea sesizării de neconstituționalitate, autorii acesteia susțin următoarele:

1. Articolul 251 creează o incompatibilitate *sui generis* a cadrelor didactice care ocupă o funcție administrativă de conducere. Astfel, deși directorul ori directorul adjunct al unei unități de învățământ nu intră în categoria funcționarilor publici, nefiindu-le opozabile nici drepturile și nici obligațiile acestora din urmă, prin textul legal criticat și în dezacord cu art.40 alin.(3) din Constituție referitoare la *Dreptul de asociere*, se adaugă la norma fundamentală. De altfel, potrivit alineatului (4) al art.251, Inspectoratul Județean/Inspectoratul Școlar al Municipiului București constată starea de incompatibilitate, iar consecința imediată are ca finalitate „*desfacerea disciplinară a contractului individual de muncă al persoanei în cauză*”, sancțiune fără precedent în dreptul pozitiv în materie. Or, raportul de muncă nu poate înceta disciplinar decât ca urmare a unei fapte ce are la bază abaterea disciplinară și nicidecum o incompatibilitate prevăzută de lege care eventual poate conduce la încetarea uneia sau alteia dintre calități.

2. Prin articolul 54 alin.(11) din legea criticată se oferă numai absolvenților din cadrul învățământului de la o unitate de stat să beneficieze în mod gratuit de posibilitatea de a susține examenul de bacalaureat de două ori. Autorii excepției susțin că o astfel de reglementare contravine art.4 alin.(2) din Constituție potrivit căreia „*România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială.*”, deoarece prin norma contestată absolvenții de la o unitate de învățământ privată nu beneficiază de aceeași gratuitate de două ori.

3. Cât privește dispozițiile art.23 alin.(1) coroborate cu art.332 alin.(2), autorii excepției arată că se instituie o discriminare între cetățenii aceluiași stat, care are ca temei momentul nașterii, respectiv momentul dobândirii cetățeniei,

mai cu seamă atunci când se vorbește despre nevoia de educație și instruire permanentă pe care o are fiecare cetățean român, indiferent dacă acesta se naște înainte sau după intrarea în vigoare a unei legi ce urmează a fi adoptată.

4. Dispozițiile art.298 alin.(1) din Legea educației naționale, prin care „*în cazuri bine justificate*” prin ordin al ministrului educației, cercetării și inovării rectorul unei instituții de învățământ superior de stat sau particular acreditate sau autorizate provizoriu poate fi suspendat din funcție, contravin prevederilor constituționale ale art.32 alin.(6) potrivit cărora „*Autonomia universitară este garantată*”, deoarece se legitimează o imixtiune a executivului în viața universitară.

5. În sfârșit, autorii excepției susțin că modalitatea de adoptare a Legii educației naționale contravine prevederilor art.114 alin.(1) din Constituție, deoarece norma fundamentală oferă Guvernului posibilitatea de a-și angaja răspunderea asupra unui program, a unei declarații de politică generală sau a unui proiect de lege. Or, executivul și-a asumat răspunderea în aceeași zi asupra unui număr de trei proiecte de legi (- Proiect de lege privind Reorganizarea unor autorități și instituții publice, raționalizarea cheltuielilor publice, susținerea mediului de afaceri și respectarea acordurilor-cadru cu Comisia Europeană și Fondul Monetar Internațional, Proiect de lege privind Legea educației naționale și Proiect de lege cadru privind salarizarea unitară a personalului plătit din fondurile publice -).

Așa fiind, autorii excepției consideră într-un context mai larg că asumarea răspunderii de către acest Guvern folosind procedura prevăzută de art.114 din Constituție a cincea oară în nici nouă luni calendaristice constituie un fapt deliberat, care, neavând caracter întâmplător, duce la o siluire a normei constituționale.

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992, sesizarea a fost transmisă președinților celor două Camere ale Parlamentului și

Guvernului, pentru a-și formula punctele de vedere asupra sesizării de neconstituționalitate.

Guvernul apreciază că sesizarea de neconstituționalitate este neîntemeiată.

1. Cât privește critica referitoare la pretinsa neconstituționalitate a dispozițiilor art.251 din Legea educației naționale, Guvernul arată că este nefondată. Astfel, între obligațiile statului privind respectarea dreptului la învățătură se regăsește și aceea de a se abține de la a folosi poziția privilegiată în vederea impunerii unui set de opinii sau perspective cu excluderea totală a altora. Cu alte cuvinte, statul trebuie să educe fără să îndoctrineze.

Dispozițiile art.40 invocate în susținerea tezei neconstituționalității textului contestat fac trimitere, pe lângă categoriile expres menționate, la legea organică ca instrument de nominalizare a persoanelor care intră sub incidența interdicției. Prin urmare, între dreptul fundamental al oricărui cetățean de a se asocia/activa ca membru într-un partid politic și obligația profesională de a exercita, în condițiile legii, prerogativele unei funcții de conducere într-o unitate de învățământ, prin care se asigură serviciul public și, respectiv, dreptul fundamental la învățătură, se acordă prioritate acestuia din urmă. În acest sens, se impune ca necesară instituirea incompatibilității funcției de director ori director adjunct cu cea de membru al vreunui partid politic, întrucât exercitarea atribuțiilor specifice de conducere din instituția de învățământ trebuie pusă la adăpost de orice suspiciune cu privire la obiectivitatea recrutării, selecției și angajării acestora.

Susținerea în sensul că incompatibilitatea instituită pentru directorii unităților de învățământ nu a fost dublată de dobândirea statului de funcționar public, reglementat de Legea nr.188/1999, nu poate fi primită ca argument de neconstituționalitate. Astfel, fiecare categorie enumerată de art.40 alin.(3) din Constituție are un statut special, reglementat de legile care o guvernează.

Totodată, principiul egalității este pe deplin respectat, deoarece toți cei aflați în această situație vor beneficia de același regim, nefiind vorba despre o

discriminare în acest caz. De altfel, legea conține dispoziții tranzitorii care dau dreptul celor aflați în funcție să opteze între cele două calități, într-un termen rezonabil.

2. Referitor la pretinsa încălcare a prevederilor constituționale consacrate de art.4 alin.(2) din Legea fundamentală de către dispozițiile art.54 alin.(11) din lege, care, în esență, se referă la posibilitatea susținerii examenului național de bacalaureat fără taxă de cel mult două ori de către candidații proveniți din învățământul preuniversitar de stat, Guvernul arată că egalitatea între cetățeni are în vedere recunoașterea drepturilor în mod nediscriminatoriu, însă nu presupune în mod obligatoriu și aplicarea unui tratament juridic identic tuturor cetățenilor, în exercitarea drepturilor recunoscute, atunci când aceștia se află în situații diferite. Așadar, condițiile de exercitare a acelorași drepturi pot fi diferite, în raport cu situațiile specifice, concrete, în care se află titularii lor.

3. Referitor la critica art.23 alin.(1) din lege, se arată că aceasta vizează aspecte de interpretare și de aplicare a legii în timp, care se realizează în acord cu art.15 alin.(2) din Constituție, iar nu aspecte de constituționalitate, excedând, astfel, competenței Curții Constituționale.

4. Cât privește posibilitatea ministrului educației, cercetării și inovării de a suspenda din funcție rectorul unei instituții de învățământ superior de stat sau particular acreditate sau autorizate provizoriu, se arată că textul preia, în totalitate, teza întâi a alineatului (3) al articolului 74 din Legea nr.128/1997, precum și teza întâi a alineatului (3) al art.93 din Legea nr.84/1995, aplicabile până la intrarea în vigoare a prezentei legi. Faptul că ministrul poate decide în cazuri bine justificate cu privire la suspendarea rectorului constituie o măsură temporară, care, fiind supusă cenzurii senatului universitar, poate fi invalidată prin votul a 2/3 din numărul total al membrilor.

De altfel, autonomia universitară nu înseamnă independența instituțiilor de învățământ superior și nici nu implică existența unei autonomii de reglementare și

de decizie a acestora în afara cadrului legal, care este general obligatoriu. Or, potrivit art.1 alin.(4) din Legea fundamentală, „În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie” și, pe cale de consecință, autonomia universitară nu se poate exercita decât cu respectarea legilor cu caracter general și cu valabilitate pe întregul teritoriu al țării.

A da o altă interpretare principiului constituțional al autonomiei universitare ar însemna așezarea instituțiilor de învățământ superior mai presus de lege, ceea ce ar conduce la nesocotirea celorlalte dispoziții și principii din cuprinsul Legii fundamentale. Prin urmare, este neîndoielnic că dispozițiile constituționale trebuie respectate sistematic și prin luarea în considerare a finalității lor, fără a se absolutiza una dintre aceste prevederi până la înlăturarea celorlalte la fel de importante.

5. În sfârșit, formularea din conținutul alin.(1) al art.114 din Legea fundamentală nu este, în opinia Guvernului, utilizată în sensul limitării numărului de proiecte de lege, ci în scopul prezentării distincte a tuturor documentelor asupra cărora executivul își poate angaja răspunderea, respectiv „asupra unui program, a unei declarații de politică generală sau a unui proiect de lege.”

Așadar, obiecția susținută prin critica formulată de autorii sesizării este neîntemeiată, deoarece legiuitorul poate reglementa un grup complex de relații sociale, având în vedere un unic scop, pentru obținerea unui rezultat dezirabil la nivelul întregii societăți.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra sesizării de neconstituționalitate.

C U R T E A,

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, dispozițiile legii

criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele :

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.a) din Constituție și celor ale art.1, art.10, art.15, și art.18 din Legea nr.47/1992, să soluționeze sesizarea de neconstituționalitate.

Obiectul de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile Legii educației naționale, adoptată la data de 18 septembrie 2009, în temeiul prevederilor articolului 114 alin.(3) din Constituția României, republicată, în urma angajării răspunderii Guvernului în fața Camerei Deputaților și a Senatului, în ședința comună din data de 15 septembrie 2009.

De asemenea, autorii sesizării au mai contestat și dispozițiile art.251, art.54 alin.(11), art.23 alin.(1) raportat la art.331 alin.(2) și art.298 alin.(1) din aceeași lege care au următorul conținut:

Art.251: - Incompatibilități -

„(1) Exercitarea funcției didactice de conducere, de director într-o unitate de învățământ este incompatibilă cu calitatea de membru al vreunui partid politic sau al vreunei organizații căreia îi este aplicabil același regim juridic ca și partidelor politice sau al fundațiilor ori asociațiilor care funcționează pe lângă partidele politice.

(2) Incompatibilitatea prevăzută la alin.(1) se aplică și directorului adjunct.

(3) Directorilor și directorilor adjuncți le este interzis ca, în exercitarea atribuțiilor ce le revin, să exprime sau să manifeste public convingerile și preferințele lor politice ori să favorizeze vreun partid politic sau vreo organizație căreia îi este aplicabil același regim juridic ca și partidelor politice.

(4) Constatarea stării de incompatibilitate se face de către inspectoratul școlar județean/Inspectoratul Școlar al Municipiului București și se

sanctionează cu desfacerea disciplinară a contractului individual de muncă al persoanei în cauză.”

Art.54 alin.(11): - Examenul național de bacalaureat -

„(11) Candidații proveniți din învățământul preuniversitar de stat pot susține examenul național de bacalaureat fără taxă de cel mult două ori. Prezentările ulterioare la aceste examene sunt condiționate de achitarea unor taxe stabilite de Ministerul Educației, Cercetării și Inovării.”

Art.23 alin.(1): - Sprijinul acordat de stat pentru exercitarea dreptului la educație permanentă -

„(1) Statul sprijină dreptul la educație permanentă prin acordarea sumei reprezentând echivalentul în lei a 500 de euro, calculat la cursul de schimb leu/euro comunicat de Banca Națională a României și valabil la data plății, fiecărui copil cetățean român, la nașterea acestuia. Suma este acordată în scop educațional în beneficiul titularului, din bugetul de stat prin bugetul Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale.”

Art.331 alin.(2): - Intrarea în vigoare -

„(2) În termen de 10 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, Ministerul Educației, Cercetării și Inovării va elabora normele metodologice, regulamentele și instrucțiunile ce decurg din aplicarea prezentei legi, care se vor publica în Monitorul Oficial al României, Partea I.”

Art.298 alin.(1): - Suspendarea din funcție a rectorului

„(1) În cazuri temeinic justificate, în perioada unei legislaturi de 4 ani, ministrul educației, cercetării și inovării poate, prin ordin, să suspende din funcție pe rectorul unei instituții de învățământ superior de stat sau particulare acreditate sau autorizate provizoriu.”

Examinând obiecția de neconstituționalitate formulată Curtea constată următoarele:

I. Potrivit art.142 alin.(1) din Constituția României, „*Curtea Constituțională este garantul supremației Constituției*”. Supremația Legii fundamentale este o realitate juridică ce implică consecințe și garanții. Între consecințe se enumeră deosebirile dintre Constituție și legi și, nu în ultimul rând, compatibilitatea întregului drept cu Constituția, iar între garanții se regăsește controlul constituționalității legilor. Iată că supremația Constituției, nefiind o simplă teorie juridică, are implicații practice în care Curtea „spune dreptul” cu privire la legitimitatea constituțională a legii, la valabilitatea ei ca act subordonat Constituției, în funcție de modul în care legiuitorul, ordinar ori delegat, a respectat supralegalitatea constituțională pe care, în fond, s-a întemeiat. De aceea, justiția constituțională este prin excelență de ordin public, constituind o problemă de interes general ce nu poate fi minimalizată ori anihilată de un formalism ce capătă conotații ne semnificative în cadrul anumitor realități sociale.

De asemenea, dacă în cadrul justiției de drept comun, judecătorul care, în conformitate cu art.124 alin.(1) din Constituție, supunându-se numai legii, are, potrivit art.4 din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, obligația/dreptul de a asigura supremația acesteia indiferent că este neclară ori incompletă, de a o interpreta și de a o aplica, în caz contrar fiind pasibil de denegare de dreptate, și judecătorul constituțional se supune acelorași rigori logice de gândire în aplicarea exigențelor Legii fundamentale, în absența cărora conceptul de justiție constituțională devine desuet.

Așa fiind, în virtutea rolului său de garant al supremației Constituției, Curtea nu numai că poate, dar este singura autoritate care are dreptul și obligația de a interpreta un text constituțional ori de câte ori se impune și de a evidenția aspecte în contradicție cu Legea fundamentală.

Așa fiind, Curtea arată că autorii sesizării critică Legea educației naționale din perspectiva înfrângerii temeiului constituțional ce a legitimat Guvernul să adopte o astfel de procedură. Astfel, fără a contesta posibilitatea uzării de o asemenea modalitate de legiferare, se arată că, de vreme ce Guvernul dispunea de o majoritate sigură în Parlament, s-a folosit abuziv de angajarea răspunderii, care, de ce nu, poate pune în pericol întreaga procedură legislativă prevăzută de Constituție. Aceasta, deoarece, pe de o parte, în aceeași zi, au fost adoptate potrivit procedurii speciale trei proiecte de lege și, pe de altă parte, realitatea istorică demonstrează abuzul executivului de această procedură (a cincea oară în nici nouă luni calendaristice).

Curtea constată că această critică este întemeiată, însă nu din perspectiva avansată de autorii sesizării, deoarece expresia „*unui proiect de lege*” trebuie înțeleasă în sens larg, angajarea răspunderii putându-se face și cu privire la două sau mai multe proiecte de lege sau la un pachet de asemenea proiecte, care pot fi simple ori complexe, singura cerință impusă de textul constituțional fiind cea referitoare la specia ori clasa actelor asupra cărora Guvernul își poate angaja răspunderea, adică un program, o declarație de politică generală ori un proiect de lege.

În plus, dintr-o interpretare sistematică a art.114 alin.(1) coroborat cu art.113 alin.(4) din Legea fundamentală rezultă fără echivoc că legiferarea pe calea angajării răspunderii Guvernului se poate face **teoretic** de mai multe ori, pentru că și numărul moțiunilor de cenzură provocate, ca efect al utilizării procedurii speciale de legiferare, nu este limitat la unul în cadrul aceleiași sesiuni.

Așa fiind, dincolo de aceste argumente, Curtea constată că Legea educației naționale contravine art.114 din Constituție pentru următoarele rațiuni:

Adoptarea de către Parlament a unui proiect de lege se poate face în procedură legislativă obișnuită ori cu procedură de urgență sau prin angajarea răspunderii Guvernului în fața Camerei Deputaților și a Senatului, în ședința comună, așa cum rezultă din dispozițiile art.67, art.76 și art.114 din Constituție. Prin urmare, Legea fundamentală a instituit trei modalități de legiferare: una firească, uzuală și care, potrivit art.61 alin.(1) din Legea fundamentală, aparține Parlamentului ca organ „reprezentativ suprem al poporului român și unică autoritate legiuitoare a țării” și două excepționale care aparțin Guvernului ca autoritate legislativă delegată în condițiile art.115 ori art.114 din Constituție.

Aceste din urmă două posibilități de legiferare nu pot fi însă neîngrădite. În caz contrar, s-ar permite eludarea principiului fundamental al separației puterilor în stat consacrat de art.1 alin.(4) din Legea fundamentală. Dacă, referitor la procedura de adoptare de către executiv a ordonanțelor simple ori de urgență, Constituția și jurisprudența Curții au asanat eventualele neajunsuri, în ce privește legiferarea pe calea asumării răspunderii Guvernului, se impun, în virtutea art.142 din Constituție, precizări menite să cristalizeze o viziune unitară asupra acesteia.

Angajarea răspunderii Guvernului potrivit art.114 din Constituție reprezintă o procedură complexă ce implică raporturi de natură mixtă, deoarece, pe de o parte, prin conținutul său este un act ce emană de la executiv, și, pe de altă parte, prin efectul său, fie produce un act de legiferare – așa cum este în speța de față - , fie se ajunge la demiterea Guvernului. Așa fiind, angajarea răspunderii asupra unui proiect de lege reprezintă o modalitate legislativă indirectă de adoptare a unei legi care, neurmând procedura parlamentară obișnuită, **este practic adoptată tacit în absența dezbaterilor**, Guvernul ținând cont sau nu de amendamentele făcute. La această modalitate simplificată de legiferare trebuie să se ajungă

in extremis atunci când adoptarea proiectului de lege în procedură obișnuită sau în procedura de urgență, nu mai este posibilă ori atunci când structura politică a Parlamentului nu permite adoptarea proiectului de lege în procedura uzuală sau de urgență. În speță însă nu se pune aceeași problemă, întrucât atunci când există o majoritate parlamentară care rezultă din faptul că partidele respective au format Guvernul, adoptarea sub forma asumării răspunderii nu era oportună, cu atât mai mult cu cât intrarea în vigoare a acestei legi nu se face imediat, ci pentru anul preuniversitar și universitar 2010-2011. În plus, Curtea constată că dezbaterea în procedura obișnuită în Parlament, nu numai că ar fi fost beneficiara unor amendamente dar ar fi permis implicarea societății civile în problema educației naționale.

De altfel, angajarea răspunderii Guvernului asupra unui proiect de lege urmărește ca acesta să fie adoptat în condiții de maximă celeritate, conținutul reglementării vizând stabilirea unor măsuri urgente într-un domeniu de maximă importanță, iar aplicarea acestora trebuie să fie imediată. Altfel, nu se justifică recurgerea de către Guvern la procedura angajării răspunderii asupra proiectului de lege.

Prin urmare, chiar dacă la prima vedere posibilitatea angajării răspunderii nu este supusă niciunei condiții, oportunitatea și conținutul inițiativei rămânând teoretic la aprecierea exclusivă a Guvernului, acest lucru nu poate fi absolut, pentru că **exclusivitatea Guvernului este opozabilă numai Parlamentului, și nu Curții Constituționale ca garant al supremației Legii fundamentale.**

Ținând seamă de cadrul enunțat mai sus, Curtea constată că Legea educației naționale, spre deosebire de celelalte două legi asupra cărora Guvernul și-a angajat răspunderea în aceeași zi, urmează să intre în vigoare, potrivit art.78 din Constituție, în condițiile în care nimic nu reclama iminența unei asemenea necesități, iar toate măsurile de reorganizare a

învățământului, preuniversitar și universitar, devin efective cu începerea noului școlar. Așa fiind, dreptul Guvernului de a stabili conținutul și structura unui proiect de lege nu este absolut, el trebuind să se supună unor condiții impuse ori desprinse din realitate sau de caracterul vital al legii pentru programul său de guvernare. A ignora astfel de limitări echivalează cu subminarea unui raport echilibrat între puterile statului, negând până la anihilare rolul de legiferare ca funcție principală a Parlamentului, prin minimalizarea conceptului de reprezentativitate, întrucât numai senatorii și deputații ca deținători de funcții publice alese reprezintă poporul, fiind deci, potrivit art.69 alin.(1) din Constituție, în serviciul acestuia.

De asemenea, potrivit art.73 alin.(3) lit.n) din Legea fundamentală, organizarea generală a învățământului se reglementează prin lege organică.

Așa fiind, Curtea consideră că ocolirea procedurii de examinare și dezbateri a proiectului de lege, atât în cadrul comisiilor de specialitate, cât și în plenul fiecărei Camere a Parlamentului, potrivit competențelor stabilite de art.75 din Constituție și recurgerea la angajarea răspunderii asupra unui proiect de lege, nu-și găsește o motivare în sensul celor arătate.

Curtea mai constată că, potrivit programului de guvernare 2009-2012, la Capitolul V figurează *Educația* ca o componentă esențială a dezvoltării durabile pentru orice societate. A „asigura cadrul legal pentru exercitarea dreptului fundamental la învățătură”, în acord cu noile realități sociale, reclamă o reflectare unitară, completă, sistematică și coerentă a domeniului, cu participarea tuturor segmentelor sociale implicate în acest proces, care nu poate înlătura criteriile circumscrise scopului enunțat mai sus.

Prin urmare, nici simpla prezență a domeniului referitor la educația națională în cadrul obiectivelor de guvernare nu justifică înlăturarea acestor criterii, cu atât mai mult cu cât Guvernul, ca deținător al dreptului de inițiativă legislativă în acord cu dispozițiile art.74 din Constituție, putea uza

de această procedură compatibilă cu necesitatea mediată de atingerea obiectivelor, care, de altfel, au fost asumate de Parlament cu prilejul acordării votului de încredere în acord cu prevederile art.103 din Legea fundamentală.

În concluzie, pentru a nu fi catalogată drept o procedură de nesocotire a rațiunilor ce au stat la baza edictării dispozițiilor art.114 din Constituție, angajarea răspunderii Guvernului asupra unui proiect de lege nu poate fi făcută oricând, oricum și în orice condiții, deoarece această modalitate de legiferare reprezintă, într-o ordine firească a mecanismelor statului de drept, **o excepție.**

II. Cât privește celelalte dispoziții legale criticate, Curtea constată că examinarea acestora a devenit inutilă prin aceea că, fiind ținută de viciul de neconstituționalitate extrinsec argumentat mai sus, nu mai poate intra pe fondul excepției.

Pentru considerentele arătate, în temeiul art.146 lit.a) și al art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art.11 alin.(1) lit.A.a), al art.15 alin.(1) și al art.18 alin.(2) din Legea nr.47/1992, cu majoritate de voturi;

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

Decide:

Constată că Legea educației naționale este neconstituțională.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și primului-ministru și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Dezbaterea a avut loc la data de 18 noiembrie 2009 și la aceasta au participat: Ioan Vida, președinte, Nicolae Cochinescu, Aspazia Cojocaru, Acsinte Gaspar, Petre Lăzăroiu, Ion Predescu, Puskás Valentin Zoltán, Tudorel Toader și Augustin Zegrean, judecători.

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE,

Prof.univ.dr. Ioan Vida

MAGISTRAT-ASISTENT,
Afrodită Laura Tutunaru